Η ΜΕΓΑΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ

Ὁ Ὀδυσσεὺς ἀφήνει τὸ Κωρύκειον Ἄντρον καὶ μπαίνει τροπαιοῦχος στὰς Ἀθήνας. Τὸ τραγικὸ ἐπεισόδιο τοῦ παπᾶ καὶ ἡ κατάρα του. Ἀνδρεῦτσος, Κωλέττης καὶ ἡ ὡραία χήρα τοῦ Παλάσκα. Ὁ Ὀδυσσεὺς στο Ναύπλιον καὶ ἡ ἐναντίον του δολοφονικὴ ἀπόπειρα. Ὁ νικητὴς τῆς Γραβιᾶς προσχωρεῖ στοὺς Τούρκους! Τὸ ἄρθρον τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Ἀθηνῶν».

ἕνα ἀπὸ τὰ προηγούμενα φύλλα διηγηθήκαμε πῶς τὰ παλληκάρια τοῦ Ὀδυσσέως Ἀνδρούτσου ἐσκότωσαν τοὺς δύο ἀτεσταλμένους τῆς Κυβερνήσεως, τὸ Νοῦτσο καὶ τὸν Παλάσκα. Θὰ ἐξιστορήσουμε σήμερα τὰ ἐπακόλουθα καὶ τὸ φοβερὸ τέλος τοῦ Ἀνδρούτσου, τοῦ ὁποίου ὡραίαν εἰκόνα, ἔργον τοῦ διασήμου ζωγράφου Φρύντελ, δημοσιεύομεν στὸ ἐξώφυλλο τοῦ παρόντος τεύχους.

Μετὰ τὴν τραγωδία ποὺ ἀναφέραμε, ἀταξία καὶ ἀναρχία ἐτεκράτησαν σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Ἔτσι ὁ Δράμαλης μπόρεσε καὶ κατέβηκε ἀνενόχλητος ἀπὸ τὴ Θεσσαλία, πέρασε ἀμαχητεὶ ἀπὸ τὰ στενὰ τῶν Θερμοπυλῶν, (ποὺ δὲν τὰ ἐφύλαγε πειὰ ὁ στρατηγικὸς Ὀδυσσεὺς) καὶ μπῆκε στὴν Πελοπόννησο, τὴν ὁποίαν ἐλεηλατοῦσε ἀγρίως. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος ζητοῦσαν τὴν ἐπέμβασι τοῦ Ὀδυσσέως καὶ κατηγοροῦσαν τὸν Ἄρειο Πάγο (δηλ. τὴν Ἑλληνικὴ Κυβέρνησι), ὅτι σ' αὐτὸν ὀφείλετο ἡ κρίσις τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος, γιατί μὲ τὴν ἄκαιρη αὐστηρότητά του καταδίκασε σὲ ἀρχὰ «ἕναν ἀπὸ τοὺς ἀρίστους προμάχους τῆς Πατρίδος».

Στὸ μεταξύ, ὁ Δράμαλης μὲ τὸ στρατό του κατέβαινε πρὸς τὴν Ἀργολίδα, χωρὶς τρόφιμα καὶ πολεμοφόδια, γιατί περίμενε τὴ Στρατιὰ τοῦ Βαΐρὰμ Πασσᾶ, ἡ ὁποία ἐρχόταν ἀπὸ τὸν ἴδιο δρόμο.

Μὰ καὶ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἡσύχαζε μέσα στὸ Κωρύκειον Ἄντρον, ὅπου εἶχε ἀποσυρθεῖ. Μὲ ἀγρυπνο μάτι παρακολουθοῦσε τὴν κατάστασι, καὶ ὅταν εἶδε ὅτι κινδυνεύει ὁ ἀγών, ἀπεφάσισε νὰ ἐπέμβῃ. Μὲ τὴν ἔμφυτη στρατηγικότητά του, ἐκατάλαβε ὅτι ἂν οἱ δύο Τουρκικοὶ στρατοὶ ἑνώνοντο, ἡ Ἑλλὰς θὰ καταστρέφονταν. Ἄφησε λοιπὸν τὸ Κωρύκειο Ἄντρο, σάλπισε συναγερμό, μάζεψε τὰ πιστὰ παλληκάρια του καὶ μὲ ταχύτητα φανερώθηκε ξαφνα ιπροστὰ στὰ περίφημα Στενά. Ὁ Βαΐρὰμ Πασσᾶς τὰ βρῆκε τότε σκοῦρα. Ἡ μάχη ποὺ ἔγινε «*ἐπῆρξε φρικώδης*, γράφει ὁ ἱστορικός. *Οἱ Τοῦρκοι ἀναγκάστηκαν νὰ ὀπισθοχωρήσουν...*»

Νικητὴς καὶ τροπαιοῦχος ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρεῦτσος πηγαίνει στὰς Ἀθήνας καὶ μπαίνει στὴν πόλι ὡς σωτὴρ τῆς Ἑλλάδος. Ὁ λαὸς τοῦ κάνει ἐνθουσιώδη ὑποδοχὴ καὶ οἱ πρόκριτοι τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος τὸν ἀνακηρύσσουν Ἀρχιστράτηγο, ἐνῶ οἱ γέροντες ἐπίσκοποι Ἀθηνῶν καὶ Θηβῶν τοῦ δίνουν τὸ «παράσημο τῆς στρατηγίας» καὶ εὐλογοῦν τὴ σημαία του.

Ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρεῦτσος ἦταν κύριος πειὰ τῆς καταστάσεως. Αὐταρχικῆς φύσεως Ρουμελιώτης, ἐνόμιζε ὅτι μπορεῖ νὰ διοικῇ ἔτσι. Ἀφοῦ εἶχε δικό του στρατό, τὸν ὁποῖον μὲ ἔξοδά του ἔτρεφε καὶ μισθοδοτοῦσε. Δὲν ἐρχότανε λοιπὸν πειὰ σὲ καμμιὰ ἐπικοινωνία μὲ τὴν Κυβέρνησι, εἰσέπραττε βαρεῖς φόρους ἀπὸ τὶς δημογεροντίες, ἢ τὶς κοινότητες Θηβῶν καὶ Ἀθηνῶν, καὶ ἐδίκαζε, καθήμενος κάτω ἀπὸ ἕνα δέντρο, σὰν ἀπόλυτος μονάρχης. Διηγοῦντει μάλιστα σχετικῶς τὸ ἀκόλουθο τρομερὸ ἐπεισόδιο :

Μιὰ μέρα, τὰ παλληκάρια του, τοῦ παρουσίασαν ἕναν παπᾶ, μὲ τὴν κατηγορία ὅτι ἐνεργοῦσε κατασκοπεία. Ὁ παπᾶς διεμαρτύρετο ὅτι τὸν σικοφαντοῦσαν, ὅτι ἦταν ἀθῶος κλπ., ἀλλ' ὁ Ὀδυσσεύς, χωρὶς πολλὰ λόγια, τὸν κατεδίκασε σὲ θάνατο, καὶ μάλιστα θάνατο φοβερό. Δέταξε τοὺς στρατιῶτες του νὰ τὸν ἐντειχίσουν ζωντανὸ μέσα σὲ ἕνα μικρὸ σπήλαιο τῆς Ἀκροπόλεως! Κατὰ τὴν ὥρα τῆς ἐκτελέσεως, ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρεῦτσος ἦταν ἐκεῖ. Ὅταν οἱ στρατιῶται ἔθαζαν τὸ τελευταῖο λιθάρι τοῦ τάφου τοῦ, ὁ δυστυχισμένος παπᾶς ἔβαλε τὶς φωνές, καταριόταν φριχτὰ τὸν Ὀδυσσέα καὶ τέλος τοῦ εἶπε :

— Ὁ Θεὸς ποὺ εἶνε δίκαιος, μᾶς βλέπει καὶ θὰ σὲ τιμωρήσῃ!... Ἐδῶ, σ' αὐτὸν τὸν τόπο, θὰ βρῆς τὸ θάνατο ποὺ σοῦ πρέπει, τράγγνε!...

(Καὶ ξέρουμε ὅτι ἡ κατάρα τοῦ ἱερέως ἔπιασε. Ἀλλ' αὐτὸ θὰ τὸ διηγηθοῦμε μὲ τὴ σειρά του).

* * *

Ἀφοῦ διώρθωσε τὰ μισοχρεμισμένα τείχη τῆς Ἀκροπόλεως ὁ Ὀδυσσεύς, ἄρχισε πάλι νὰ ἐκστρατεύῃ. Δύο χρόνια πολεμοῦσε, ἄλλοτε νικώντας καὶ ἄλλοτε ἀναγκαζόμενος νὰ ὑποχωρῇ στὰ λημέρια του, θαυμαστὸς γιὰ τὴν ψυχραιμία του σὲ κάθε ἐναντιότητα τῶν ὅπλων.

Βρισκόμαστε τώρα στὰ 1825. Ἔτος ἀναρχίας καὶ ἐμφυλίου σπαραγμοῦ γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως ἐκλέγεται ὁ φιλόπατρις Ὑδραῖος Λάζαρος Κουντουριώτης. Ὑπουργὸς τοῦ Πολέμου ὅμως παραμένει πάντοτε ὁ περίφημος ἐκεῖνος Ἰωάννης Κωλέττης, κρυφὸς ἐχθρὸς τοῦ Ὀδυσσέως Ἀνδρούτσου. Λένε ὅτι ὁ Κωλέττης—μετὰ τὸν τραγικὸ θάνατο τοῦ Παλάσκα—ἔγινε ἐραστὴς τῆς χήρας του, νέας καὶ ὡραίας Συλιωτίσσας. Καὶ ἡ γυναῖκα αὐτὴ διαρκῶς ἐστάλαζε στὴν ψυχὴ τοῦ φίλου της τὸ μῖσος ἐναντίον τοῦ φονέως τοῦ ἀντρός της. Καὶ λένε ἀκόμα ὅτι ἡ ἐκδικητικὴ χήρα δέχτηκε νὰ γίνῃ φίλη τοῦ Κωλέττη, μόνον ὅταν ὁ πανίσχυρος ὑπουργὸς τῆς ὑποσχέθηκε τὸ θάνατο τοῦ Ὀδυσσέως.

Στὸ μεταξὺ αὐτὸ οἱ πολέμαρχοι τοῦ Μωρηᾶ, μὲ τὸ Θεόδωρο Κολοκοτρώνη ἐπὶ κεφαλῆς, ἐπανεστάτησαν ἐναντίον τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως καὶ κατέλαβαν τὰ περισσότερα φρούρια. Στὴν ἀπελπισία της, ἡ Κυβέρνησις ἐζήτησε τὴ βοήθεια τοῦ Ὀδυσσέως. Αὐτὸς ὅμως ἀπάντησε ὅτι ὁ προορισμός του εἶνε νὰ φρουρῇ τὶς Θερμοπύλες καὶ ὅτι δὲν τοῦ εἶνε ψυχικῶς δυνατὸν νὰ ἐκστρατεύσῃ ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν του. Ἅμα ἔλαβε τὴν ἀπάντησι αὐτὴ ὁ Κωλέττης, ἔγινε ἔξω φρενῶν καὶ ἔπεισε τοὺς συνυπουργούς του νὰ καλέσουν τὸν Ὀδυσσέα σὲ ἀπολογία γιὰ τὴν ἀπείθειά του.

Ὁ Ὀδυσσεὺς ὑπήκουσε. Παρέδωσε τὴ φύλαξι τῶν Στενῶν στὸ γέρο Πανουργιὰ καὶ κατέβηκε στὸν Κορινθιακὸ Κόλπο γιὰ νὰ πάῃ στ' Ἀνάπλι νὰ παρουσιασθῇ στὴν Κυβέρνησι. Φαίνεται βέβαια περίεργο πῶς ὁ ἐκ χαρακτῆρος δύσπιστος γενὸς τοῦ Ἀνδρούτσου δείχτηκε τόσο ἀπερίσκεπτος, ὥστε νὰ πάῃ νὰ πέσῃ στὰ χέρια τοῦ ἀσπόνδου ἐχθροῦ του. Ἀλλ' ἴσως νὰ ἐνόμιζε τὸν ἑαυτό του ἀσφαλῆ ἔνεκα τῶν δύο ἄλλων, γνωστῆς ἐντιμότητος, ὑπουργῶν, τοῦ Κουντουριώτη καὶ τοῦ Μαυροκορδάτου, γιὰ τοὺς ὁποίους ἤξερε ὅτι τὸν ἐκτιμοῦσαν.

Στὸν Ἰσθμὸ τῆς Κορίνθου τοῦ συνέβη τότε τὸ ἀκόλουθο ἐπεισόδιο. Ἕνα πλοῖο τῆς Κυβερνήσεως τὸν ἐπερίμενε γιὰ νὰ τὸν μεταφέρῃ στὸ Ναύπλιον. Ὁ πλοίαρχος ὅμως τοῦ πλοίου αὐτοῦ ἔπῆρε κατὰ μέρος τὸν Ὀδυσσέα καὶ τοῦ ἐκμυστηρεύτηκε ὅτι εἶχε μυστικὴ ἐντολὴ ἀπὸ τὸν Κωλέττη νὰ τὸν δολοφονήσῃ στὸ ταξεῖδι καὶ νὰ ρίξῃ τὸ πτῶμα του στὴ θάλασσα!

Τοῦ ὁμολόγησε δὲ ὅτι στὴν ἀρχὴ δέχτηκε νὰ ἐκτελέσῃ τὴ δολοφονία, ἀλλ' ὅτι τώρα ποὺ τὸν εἶδε μετανόησε καὶ δὲν θὰ τὸ ἔκανε.

Φυσικὰ ὁ Ὀδυσσεὺς δὲν ἤταν τόσο ἀνόητος νὰ ταξειδεύσῃ μὲ τὸν πλοίαρχο ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος στὸ δρόμο μποροῦσε ἄξαφνα ν' ἀλλάξῃ πάλι γνώμη καὶ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἐντολὴ τοῦ Κωλέττη!

Ἐν τούτοις, ἤθελε νὰ παρουσιασθῇ στὴν Κυβέρνησι, καὶ ἐπῆγε διὰ ξηρᾶς στὸ Ναύπλιο. Ἅμα ἔφτασε ἐκεῖ κατέλυσε στὸ σπίτι τοῦ φίλου του Νικηταρᾶ, ὁ ὁποῖος τὸν ἐπῆρε νὰ τὸν φιλοξενήσῃ..

Κατὰ τὸ βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας, ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρεῦτσος, σὲ μιὰ ὥρα ποὺ ἔλειπε ἀπὸ τὸ σπίτι ὁ Νικηταρᾶς, κατέβηκε στὴν αὐλὴ καὶ ἔπαιζε στὴν ἐξώπορτα μὲ τὸ μικρὸ κοριτσάκι τοῦ φίλου του, μὲ εὐθυμία, τοὺς βώλους! Ἔξαφνα, ἀπὸ τὸ ἀπέναντι σπίτι, ὅπου συνεδρίαζαν οἱ ὑπουργοί, ἀκούστηκε πυροβολισμὸς καὶ μιὰ σφαῖρα χτύπησε στὸν παραστάτη τῆς πόρτας κι' ἔπεσε στὰ πόδια τοῦ Ὀδυσσέως. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ φανερώθηκε καὶ ὁ Νικηταρᾶς, ὁ ὁποῖος ἔγινε ἔξω φρενῶν γιὰ τὴ δολοφονικὴ αὐτὴ ἀπόπειρα ἐναντίον τοῦ φίλου του Ὀδυσσέως. Καὶ ἐνῶ ὁ Ὀδυσσεὺς χαμογελοῦσε περιφρονητικά, ὁ Νικηταρᾶς παίρνει ἀπὸ χάμω τὴ σφαῖρα καὶ ἀνεβαίνει στὸ ἀντικρυνὸ σπίτι. Μὲ ἄγριες φωνὲς καὶ χειρονομίες ὁ Νικηταρᾶς ζητεῖ τὴν τιμωρία τοῦ κακούργου ποὺ θέλησε νὰ σκοτώσῃ τὸ μουσαφίρη του.

— Δὲν ξέρουμε ποιὸς ἐπυροβόλησε, ἀπαντᾶ ἥσυχα ὁ Κωλέττης.

— Νὰ τὸν βρῆτε! φωνάζει βάζοντας τὸ χέρι στὸ γιαταγάνι του ὁ Νικηταρᾶς. Εἰδεμὴ θὰ τὸν βροῦμε μεῖς καὶ θὰ τὸν κρεμάσουμε στὴν Πλατεία, στὸν Πλάτανο!...

— Πήγαινε, πήγαινε, τοῦ λέει ὁ Κωλέττης. Δὲν εἶνε δικές σου δουλειὲς αὐτές.

Γύρισε ὁ Νικηταρᾶς καὶ τὰ εἶπε αὐτὰ στὸν Ἀνδρεῦτσο. Θύμωσε ὁ Ὀδυσσεὺς γιὰ τὴν ἀπροκάλυπτη πειὰ ἐχθρικὴ στάσι τοῦ Κωλέττη καὶ, χωρὶς νὰ χάσῃ καιρό, καβάλλησε τὸ ἄλογό του καὶ ἔφυγε ἀπὸ τ' Ἀνάπλι, τραβῶντας γιὰ τὰ λημέρια του, γεμάτος ὀργὴ καὶ πίκρα.

Σὰν ἔφτασε στὴ Λεβαδιά, μάζεψε ὅσα μπόρεσε ἀπὸ τὰ πιὸ πιστὰ παλληκάρια του καὶ χωρὶς νὰ πολυσυλλογισθῇ τί ἔκανε, ὁ παράδοξος αὐτὸς ἄνθρωπος τῶν στιγμαίων ἐμπνεύσεων, παρουσιάστηκε στὸν Τοῦρκο Πασσᾶ καὶ τοῦ δήλωσε φιλία καὶ ὑποστήριξι ἐναντίον τῆς Ἐπαναστατικῆς Κυβερνήσεως!...

Ἡ φήμη τῆς πράξεώς του στὴν ἀρχὴ δὲν ἔγινε πιστευτή. Ὅταν ὅμως ἤρθαν ἐξακριβωμένες πληροφορίες, τότε ἐρισιές, κατάρες, καὶ ἀναθέματα σηκώθηκαν ἀπὸ παντοῦ ἐναντίον τοῦ «π ρ ο δ ό τ η ». Ἀναγάλλιασαν οἱ ἄσπονδοι ἐχθροί του, καταλυπήθηκαν οἱ φίλοι του. Καὶ ἡ «Ἐφημερὶς τῶν Ἀθηνῶν» συντασσομένη ἀπὸ τὸν ἐχθρό του Γ. Ψύλλα, ἔγραφε :

«*Α. Ὀδυσσεῦ! Ὀδυσσεῦ!... Πόσον ἦτο καλύτερον διὰ σέ, διὰ τὴν Πατρίδα, διὰ τὴν Ἀνθρωπότητα ὅλην, ἀνίσως, ὅταν εἰς τὸ Χάνι τῆς Γραβιᾶς πολεμῶντας μὲ μίαν φούκταν στρατιωτῶν ἐναντίον πέντε χιλιάδων πολεμικωτάτων ἐχθρῶν, ἤθελες πέσει θυ-*

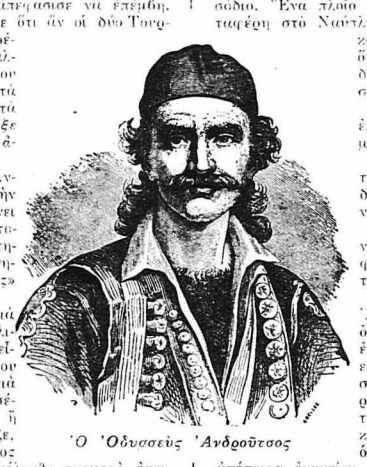

Ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρεῦτσος

ΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΜΠΟΥΡ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

ΤΑΡΑΓΜΕΝΗ ἡ Ἰωάννα δίπλωσε στενάζοντας τὸ γράμμα ποὺ κρατοῦσε στὸ χέρι της κι' ὕστερα ἔκαμε μερικὰ βήματα, μέσα στὸν κῆπο... Τὸ φθινόπωρο εἶχε χρυσώσει πειὰ τὰ φυλλώματα τῶν δένδρων...

Ἡ Ἰωάννα πλανήθηκε ἐδῶ κι' ἐκεῖ κι' ἔπειτα ξεδίπλωσε πάλι τὸ γράμμα καὶ τὸ ξαναδιάβασε :

«*Γιὰ ποιὸ λόγο νὰ συναντηθοῦμε καὶ νὰ γνωριστοῦμε, ἀγαπητὴ μικρή μου φίλη ; τῆς ἔγραφαν. Ναί, εἰμαι βέβαιος, ὕστερα ἀπὸ ὅσα μοῦ γράφετε τόσον καιρό, πὼς ἔχετε μιὰ ψυχὴ πολὺ λεπτή, ἰδανική, ὡραιοπαθῆ. Εἶσθε ἐνθουσιασμένη ἀπὸ τὰ ἔργα μου. Τὰ θαυμάζετε, τὰ λατρεύετε. Αὐτὸ δὲν σᾶς φτάνει. Γιατί ἐπιμένετε νὰ μὲ γνωρίσετε καὶ προσωπικῶς ; Ἂς ἀρκεσθοῦμε στὴν ἀλληλογραφία μας. Γιὰ μένα, τὰ γράμματά σας εἶνε φῶς, ἄρωμα, δροσιά. Ἡ ψυχή μου τὰ ρουφᾶει ἀχόρταγα. Εἶνε ἡ παρηγοριά μου...*»

Ἴσως ἔχει δίκηο, σκέφθηκε ἡ Ἰωάννα, κρύβοντας τὸ γράμμα σ' ἕνα βιβλίο ποὺ κρατοῦσε. Θὰ εἶνε ἴσως καλύτερα νὰ μείνῃ ἕνα ὄνειρο μόνο ἡ περιπέτεια αὐτή. Καὶ ὅμως λυπᾶμαι γι' αὐτό... Ναί... Τὰ βιβλία του εἶνε θαυμάσια. Αὐτὸ ποὺ διαβάζω τώρα ἰδίως... Εἶμαι βέβαιη ὅτι καὶ ἡ προσωπική του γνωριμία θὰ μ' ἐνθουσίαζε... Τὸν φαντάζομαι νέο, ὡραῖο, χαριτωμένο. Τί κρίμα ! Τί κρίμα, ποὺ δὲν θέλει νὰ τὸν γνωρίσω !...

Ἔξαφνα, τὴ στιγμὴ αὐτή, ἡ Ἰωάννα ἄκουσε κάποιον νὰ τὴν φωνάζῃ. Ὁ Μπερνὰρ Ντερὸς φάνηκε νὰ πλησιάζῃ γελαστὸς πρὸς τὸ μέρος της.

— Δεσποινίς, τῆς εἶπε, δυὸ φορὲς σᾶς φώναξα καὶ δὲν μ' ἀκούσατε. Εἰσαστε πολὺ ἀφηρημένη σήμερα. Τί σκέπτεσθε ἄραγε ;...

— Δὲν σκέπτομαι τίποτε ποὺ νὰ σᾶς ἐνδιαφέρῃ, ἀπάντησε ἀγέρωχα ἡ Ἰωάννα.

— Δεσποινίς, εἶπε ὁ Μπερνάρ, καὶ ἡ παραμικρὴ σας σκέψις μ' ἐνδιαφέρει. Τὸ ξέρετε καλὰ αὐτό. Ἐσεῖς ὅμως δὲν ἐνδιαφέρεσθε καθόλου γιὰ μένα...

Ὁ Μπερνὰρ Ντερὸς ἦταν ἕνας χαριτωμένος νέος ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ. Πολλὰ κορίτσια θὰ ἦσαν εὐτυχισμένα ἂν βρισκόντουσαν στὴ θέσι τῆς Ἰωάννας, ἂν ὁ Ντερὸς τ' ἀγαποῦσε ὅσο ἀγαποῦσε αὐτή. Μὰ ἡ Ἰωάννα δὲν ἐνδιαφέρονταν γι' αὐτόν. Σκεπτόταν πάντα τὸν περίφημο συγγραφέα καὶ ποιητὴ Βενσὰν Μενγκιέ, αὐτὸν μὲ τὸν ὁποῖο ἀλληλογραφοῦσε τώρα τόσον καιρό. Μά, νὰ ποὺ αὐτὸς δὲν ἤθελε νὰ γνωριστοῦν. Δὲν τὸ ἤθελε...

Ἡ Ἰωάννα γύρισε τώρα, κύτταξε στὰ μάτια τὸν Μπερνὰρ καὶ δὲν τῆς φάνηκε πειὰ τόσο ἀντιπαθητικός, ὅσο ἄλλοτε. Ναί, ὁ Μπερνὰρ δὲν ἦταν ποιητής, ἦταν ὅμως νέος, κομψὸς καὶ τὴν ἀγαποῦσε. Γιατί λοιπὸν νὰ σκέπτεται τὸν ἄγνωστο ποιητὴ ποὺ δὲν τὴν ἀγαπᾶ ; Γιατί νὰ διώχνῃ τὸν νεαρὸ ἀξιωματικό, ποὺ δὲν χτυποῦσε παρὰ μόνο γι' αὐτὴν ἡ καρδιά του ; Ἔτσι μετανοιωμένη ἡ Ἰωάννα γιὰ τὸν πρῶτο ἀπότομο τρόπο της, ἔδωσε τὸ χέρι της στὸν Μπερνὰρ καὶ τοῦ εἶπε :

— Μπερνάρ, θέλεις νὰ περπατήσουμε λίγο μαζύ, στὸν κῆπο ;... Τὸ θές ;...

Ἐκεῖνος τὴν κύτταξε βαθειὰ στὰ μάτια καὶ τῆς ἔδωσε τὸ χέρι του νὰ στηριχθῆ...

Ὕστερα ἀπὸ δυὸ χρόνια ὁ Μπερνὰρ καὶ ἡ Ἰωάννα Ντερὸς ἐπέστρεψαν ἀπὸ τὴν Ἰταλία, ὅπου εἶχαν κάμει τὸ ταξεῖδι τοῦ γάμου των. Ταξείδευαν μ' ἕνα ὡραῖο μεγάλο πλοῖο. Ὁ καιρὸς ἦταν θαυμάσιος κι' ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐπιβάτες ἦσαν ἀπάνω στὸ κατάστρωμα. Ὁ Μπερνὰρ κι' ἡ Ἰωάννα καθόντουσαν σιμὰ ὁ ἕνας στὸν ἄλλο καὶ πότε κύτταζαν τὴν θάλασσα, πότε συνομιλοῦσαν σιγά. Ἦσαν εὐτυχισμένοι, ἦσαν ἐρωτευμένοι, καὶ τὸ ταξεῖδι τους τοὺς φαίνοταν σὰν ὄνειρο.

Ἔξαφνα πλησίασε κοντά τους καὶ κάθησε πλάϊ τους ἕνα παράξενο ξευγάρι. Ἐκεῖνος ἦταν κοντός, χοντρός, κόκκινος, μὲ μιὰ φυσιογνωμία πολὺ κοινή, καθόλου εὐγενική, κι' ἐκείνη ἦταν ψηλή, ἀδύνατη, βαμμένη πολὺ χτιστητά, μὲ κατάμαυρα μαλλιὰ καὶ μακρυὰ σκουλαρίκια χρυσά, τὰ ὁποῖα τὴν ἔκαναν νὰ μοιάζῃ σὰν τσιγγάνα. Φοροῦσε ἀκόμα ἕνα φόρεμα κίτρινο, πολὺ χτυπητὸ κίτρινο...

— Τί παράξενο ζευγάρι ! εἶπε ἡ Ἰωάννα χαμογελῶντας στὸν ἄντρα της, ὁ ὁποῖος ἦταν τόσο κομψὸς καὶ χαριτωμένος μὲ τὴν ναυτική του στολή.

— Δὲν μαντεύεις λοιπὸν ποιὸς εἶνε ὁ σύζυγος ; τὴ ρώτησε ὁ Μπερνάρ.

— Μὰ ὄχι, ἀποκρίθηκε ἡ Ἰωάννα. Πῶς εἶνε δυνατὸν νὰ ξέρω ποιὸς εἶνε αὐτὸς ὁ κοντόχοντρος κύριος ; Δὲν τὸν εἶδα ποτὲ ἄλλοτε.

— Καὶ ὅμως, εἶπε πάλιν ὁ Μπερνάρ, πολλὲς φορὲς μοῦ μίλησες μὲ θαυμασμὸ γι' αὐτόν.

— Μπερνάρ !... φώναξε ξαφνιασμένη ἡ Ἰωάννα, θ' ἀστειεύεσαι βέβαια... Δὲν εἶνε δυνατόν...

— Κι' ὅμως, ἀγαπημένη μου, ὁ χοντρὸς αὐτὸς κύριος εἶνε ὁ ποιητὴς τῶν «Διαλεχτῶν Ψυχῶν».

— Πῶς ;... Εἶνε ὁ Βενσὰν Μενγκιέ ; Ὁ ποιητὴς !...

Τὸ πρόσωπο τῆς Ἰωάννας ἐξέφραζε τόσην ἀπορία, ὥστε ὁ Μπερνὰρ ἄρχισε νὰ γελᾶ.

— Σοῦ φαίνεται τόσο παράξενο, Ἰωάννα, τῆς εἶπε. Τὸν φανταζόσουν λοιπόν, διαφορετικό ;

— Ὤ, βέβαια... Κι' αὐτὴ ἡ κακοβαμμένη κυρία ποὺ τὸν συνοδεύει ποιὰ εἶνε ;

— Εἶνε μιὰ χορεύτρια Ἰσπανίδα. Ἡ Κοντσίτα Μαντόζα, φίλη τον...

Ἡ Ἰωάννα χαμογέλασε στενοχωρημένα.

— Θεέ μου ! ψιθύρισε. Εἶνε αὐτὸς ὁ Βενσὰν Μενγκιέ !... Αὐτὸς ποὺ ἐκφράζει τόσο ὡραῖα, τόσο εὐγενικὰ αἰσθήματα στὰ βιβλία του ; Αὐτὸς ποὺ ἐξυμνεῖ τὸν ἁγνὸ ἔρωτα, τὶς ἰδανικὲς παρθένες, τὶς λευκὲς καὶ ἄσπιλες σὰν τὰ κρίνα ; Καὶ τώρα ;... Τὸν βλέπω στὸ πλάϊ μιᾶς τόσο ἀκαλαίσθητης καὶ γελοίας σχεδὸν γυναίκας !...

— Ἀγαπημένη μου Ἰωάννα, τῆς εἶπε ὁ Μπερνάρ, καὶ οἱ μεγαλείτεροι ποιηταὶ εἶνε ἄνθρωποι. Δὲν πρέπει νὰ κρίνοψμε ἕναν ποιητὴ μόνον ἀπὸ τὰ ἔργα του. Οὔτε πάλι νὰ τὸν καταδικάζοψμε ὡς ἄνθρωπο. Καὶ οἱ ποιηταὶ ἀκόμα ἔχουν τὶς ἀδυναμίες τους, τὰ σωματικὰ καὶ ἠθικὰ ἐλαττώματά τους. Στοιχηματίζω ὅτι ἐφανταζόσουν τὸν Μενγκιὲ ὡς ἕνα πρόσωπο ἰδανικό, ὡς ἕναν ἡμίθεο. Δὲν εἶνε ἔτσι ;...

Ἡ Ἰωάννα κοκκίνησε κάτω ἀπὸ τὸ ἀνθοστολισμένο της καπέλλο.

— Ναί, εἶπε, τὸν ἐφανταζόμοιν ἐντελῶς διαφορετικό. Εἶχα μάλιστα καὶ ἀλληλογραφία μαζύ του γιὰ κάμποσο καιρό.

— Ὄχι δά, εἶπε ὁ Μπερνὰρ χαμογελῶντας. Μὲ κάνεις νὰ ζηλεύω...

— Ἦταν τότε ποὺ μέναμε στὸ Ἀροντέν, ἐξακολούθησε ἡ Ἰωάννα. Ἤμουν μόνη καὶ λυπημένη... Ὁ παπποῦς μου ἦταν ἄρρωστος. Θυμᾶσαι ;... Ἐσὺ ἐρχόσουν μόνο δυὸ φορὲς τὸν μῆνα ἀπὸ τὸ Παρίσι γιὰ νὰ μᾶς βλέπῃς. Κι' ἡ ἀλληλογραφία μου μὲ τὸν Μενγκιὲ μὲ ἀπησχόλησε καὶ μὲ παρηγόρησε ἐπὶ ἕνα χρόνο σχεδόν...

— Κι' ἔπειτα ;

— Ὅταν γύρισα στὸ Παρίσι, θέλησα νὰ τὸν γνωρίσω. Μὰ αὐτὸς δὲν τὸ θέλησε. Φοβότανε ἴσως μήπως ἀπογοητευθῶ βλέποντάς τον. Πόσο εἶχε δίκηο !...

— Τόσο λοιπὸν σὲ ἀπογοήτευσε σήμερα ὁ θελκτικός σου πρίγκηψ, ὁ βασιλιᾶς τῶν ὀνείρων σου ;

— Ὁ θελκτικός μου πρίγκηψ, ὁ βασιλιᾶς τῶν ὀνείρων μου εἶσαι ἐσύ, ἀγάπη μου, εἶπε ἡ Ἰωάννα. Ἐσὺ ποὺ μὲ τὸν ἀληθινό, τὸν ἁγνὸ ἔρωτά σου, κατώρθωσες νὰ κατακτήσῃς τὴν καρδιά μου. Σὺ ποὺ ὡμόφρηνες τὴ ζωή μου καὶ μοῦ ἔδωκες τόση εὐτυχία, ὅση ποτέ, κανένας ποιητὴς δὲν μοῦδωσε μὲ τὰ ὡραιότερα βιβλία του...

Ὁ Μπερνὰρ ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του τὴν Ἰωάννα μὲ λαχτάρα.

— Ἀγάπη μου, τῆς εἶπε, ἡ πραγματικότης εἶνε τὶς πιὸ πολλὲς φορὲς ἄσχημη, τόσο ἄσχημη !... Γι' αὐτό, ὅταν βρῇ κανεὶς τὴν ἐμορφιὰ δὲν πρέπει ν' ἀφίνῃ νὰ τοῦ φεύγῃ...

Τὸ πλοῖο προχωροῦσε ἐλαφρὰ πάνω στὴ γαλανὴ θάλασσα, τὴν ἄπειρη καὶ φωτεινὴ σὰν τὸν ἔρωτά τους...

Ἡ Ἰωάννα πλανήθηκε ἀργὰ ἐδῶ κι' ἐκεῖ, κι' ἔπειτα...

σία τῆς Ἐλευθέρας Πατρίδος ! Ἤ πάλιν εἰς τὸ Δαδὶ ἀνακατωμένος ἀνάμεσα εἰς χιλιάδας Τούρκων ἤθελες κλείσει τὰ μάτια σου πληγωμένος ἀπὸ κανένα θανατηφόρον ἐχθρικὸν βόλι. Κρῖμα ὅμως εἰς τ' ὄνομά σου, εἰς τοὺς κόπους σου, εἰς τὶς μεγάλες ἐλπίδες, ὁποῦ ἡ Πατρὶς καὶ ἡ Χριστιανωσύνη ὅλη ἔλαβε διὰ λόγου σου !

»*Τί ἠμπορεῖ κανεὶς ν' ἀπολογηθῇ εἰς τοὺς ἐχθρούς σου, ὁποῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐδυσφήμιζαν τὸ ὄνομά σου καὶ παρεξηγοῦσαν τὰ κομμάτα σου ὅλα καὶ τοὺς λόγους σου ὅλους, ὅσον καλοὶ καὶ πατριωτικοὶ καὶ ἂν ἦτον ; Ἐσὺ ὁ ἴδιος σήμερον ἐπιβεβαιώνεις τοὺς λόγους των μὲ ταῦτα τὰ φερσίματά σου... Χιλιάδες δίκαια καὶ νὰ εἶχες διὰ νὰ εἶσαι ψυχραμένος ἐναντίον μερικῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Γένους σου, δὲν ἠμποροῦσαν ν' ἀθωώσουν τὰ ἔργα σου.*

»*Τί ἔχεις ν' ἀπολογηθῆς ; ἠμπορεῖς νὰ προβάλῃς τὰς δεκαπέντε χιλιάδας ψωροχρόσια, ὁποῦ σοῦ χρεωστοῦν οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τὸν ἰατρόν σου, ὁποῦ τὸν κρατοῦν ; Ἄ, βέβαια ὄχι !*».

Ἡ 15 χιλιάδες γρόσια, ποὺ ἀναφέρονται στὸ παραπάνω ἄρθρο ἦταν ὅσα ἐξώδεψε ὁ Ἀνδροῦτσος γιὰ ν' ἀγοράσῃ μπαροῦτι ἀπὸ τὰ Ψαρά. Ὁ γιατρός του ἦταν ἕνας ἐμπειρικὸς χειροῦργος, Ὀθωμανός, τὸν ὁποῖον κρατοῦσαν οἱ κυβερνητικοὶ στὰς Ἀθήνας διὰ τῆς βίας, λέγοντες ὅτι τοὺς χρειάζεται γιὰ νὰ γιατρεύῃ τὴ φρουρά.

Στὸ ἀκόλουθο φύλλο θὰ ἰδοῦμε τὸ δραματικώτατο τέλος τοῦ ἥρωός αὐτοῦ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ